

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Ios Rex Iudæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

versum ¹ *Jehu*, qui ² per Prophetam in regem decem tribuum unctus fuerat, pariter in prælium egressi, ³ eadem pugna interiere. Sed regnum Joram Jehu tenuit, ⁴ posito *Ochozia*, in Judæa rege. Qui uno anno regnavit: mater ejus ⁵ *Gotholia* imperium post occupavit, ⁶ adempto nepoti imperio, etiam tum parvo puero, cui *Joas* nomen fuit.

¹ LXXX. Sed huic ⁷ ab avia præreptum imperium, * post octo

¹ *Jehu*.] Annis viginti octo. *Druf.*

² *Per Prophetam in Regem decem tribuum unctus fuerat.*] Bis videtur unctus fuisse. Semel ab Elia, III Reg. XIX. 15. deinde ab Eliseo. *Cajet. Histor. Schol.*

³ *Eadem pugna interiere.*] IV Reg. IX. Jos. IX. 5. Non eodem loco & tempore. Nam cæso Joram Rege Israël, Ochozias fugit & latuit Samaria. II Paral. XXII. 9. Ibidem postea deprehensus, & ad Jehu in Gaber deductus, accepto vulnere, in Mageddo fugit & obiit. *Lyræ.* Jesabel quoque *υγομεσσαμνη*, malignum spiritum, de fenestra præcipitata, inter equorum ungulas curruumque rotas, exhalavit, ac rota Achabi domus deleta est. *Joseph. IX. 6.*

⁴ *Posito Ochozia.*] Male hæc librarii interpunxerant. Tu igitur sic distingue: *Sed regnum Joram Jehu tenuit. Posito Ochozia in Judæa Rege, qui uno anno regnavit, mater ejus Gotholia imperium occupavit.* Posito, videtur scriptum, pro deposito, id est, sepulto. *Sigon.* Sepultus autem fuit cum patribus suis in civitate David. Vide IV Reg. cap. IX, vers. 24. Aut *posito*, id est, mortuo, quod in Evangelio, *animam ponere.* *Druf.*

⁵ *Gotholia.*] IV. Reg. XI. *Joseph. XI. 7.* Athalia pro Gotholia scribitur, sed Gotholia nomen est in Paral. *Sigon.* Nam γ interdum omitti, interdum per γ reddi solet. *Grot. Gotholiae.* Sic Græci olim legerunt, ut Hieronymus Athalia. Quomodo & critici Ebraeorum Masoritarum. Hujus Athaliae furorem evasit Joas à Iofaba sorore Ochoziae occulatus. IV Reg. II. 2. *Druf.* Fuit filia Achabi & Iezabelis, nupta Joram filio

Iofaphat Regi Iudæ, ex eoque genuit Ochoziam. Quo occiso invasit regnum, & omnes filios Regis, quorum ipsa erat avia, interfecit, velut altera Medea. *Ἐσπάρδαζε μηδὲνα τῶ ἐν τῷ Δαυὶδ ὑπελάπειν οἴκῳ. πάντ' ἔξαφαισῆ. σὸ γένος, αἷς ἀν' μηδὲ εἰς ἕξ αὐτῶ βασιλείῃς ἐπὶ γένους.* *Joseph. Theodor. Procop.* Ei simile fuit Drachomira imperia & Idololatra mater S. Wenceslai Regis Bohemiarum & martyris, quæ fratrem ejus Boieslaum in necem ejus impulit: sed eam terra vivam absorpsit. *Æneas Sylvius.* Fœmina violenta & dominationis cupida, qualem nobis Agrippinam Neronis matrem describit Tacitus. *Grot.*

⁶ *Ademptoque nepoti imperio.*] Quem surripuit Iofaba amita, uxor Ioiada Pontificis. *Joseph.* Sic Electra fratrem Orestem. *Seneca* Agamemnon. Sic domus Davidis servata in uno puero, ut olim Gedeonis. Iud. IX. Errat ergo Pseudo-Philo, & qui eum sequuntur, defecisse stirpem Salomonis in Ochozia, asserentes, & quotquot eum sequantur, ex Nathan, non Salomone, descendere. Nam diserte Ioas hic vocatur filius Ochoziae, qui ex Salomone, non Nathan descendit. Frivolum ergo est quod iidem addunt, iccirco Ioan, Amasiam & Ochoziam omitti in genealogia Christi Matth. I. quod in Ochozia defecerit stirps Salomonis. *A Lapide.* Sed de hoc vide Spanh. Dub. Euang.

⁷ *Ab avia præreptum imperium.*] Vi ergo, nullo jure, regnavit. Nam Hebraei fratres suos habebant reges, non sorores Deut. XVII, 15. *Grot.*

* Post

octo fere annos, ¹ per sacerdotem, ² & populum, ³ depulsa ² avia, redditum. Hic ⁴ initio regni observantissimus divini cultus fuit, ⁵ magnisque sumptibus templum exornavit. Post, ³ ⁶ adulatione principum depravatus, adoratusque ab eis, Dei iram meruit. Namque ei ⁷ Azahel, rex Syriæ, † bellum ⁴

intu-

* Post octo fere annos.] Imo septem tantum. Sic Ioseph. *ὡς δὲ Ἰώασα, ὅτι τῷ βασιλείῳ παρέλαβεν, ἐτῶν ἑπτὰ.* Horn. Iosaba filia Ioram habuit occulte Ioas annos sex, 1v Reg. 11, 3. Septimo restitutum fuit regnum per Iojada Pontificem. Quomodo igitur verum esse potest, quod ait, post octo fere annos? An scripsit, post sex fere annos? Nam fere ut plurimum redundat. *Drus.*

1 Per sacerdotem.] Per Iojada Pontificem, qui uxorem habebat Iosaba, id est, יהושבֿעב, quæ 11 Paral. 22, 11. Iosabeth vocatur, id est, יהושבֿעב, cum Thau in fine. Hujus Pontificis meminit Eusebius in Chronico, per hæc verba, *Iojadas apud Hebræos insignissimus erat Pontifex, qui solus, post Moysen vixit annos centum triginta.* Vide 11 Paral. xxiv. 15. *Drusius.* Mirandum non est, si Iojada, & civis bonus & in magno Magistratu constitutus (nam in illo populo etiam Pontificium erat Magistratus) ac per affinitatem obstrictus ad curam regis pupilli, cujus sororem in matrimonio habebat, vi regnantem, vi depulit. Fuit is vir magni animi, φιλόπαιστος, quales duo Bruti. *Grot.*

2 Et populum.] Major pars ex Levitis fuit, ut conjuratio esset secretior. Quinque autem Centuriones Levitæ fuerunt, cum quibus hoc magnum consilium Iojada communicavit. 11 Paral. 23, 1. *Jos.*

3 Depulsa avia.] Et interfecta. *Ἰδὲσαι δὲ ῥαθολία τὴν παῖδα ἐπὶ τῷ σκηπῆς (Grotius emendat σήλης) ἐστῶτα, καὶ τὴν βασιλικὴν ἀεικείμνον σέφανον, ἀεὶ ῥήξασθαι καὶ δεινὸν ἀνακραῖζουσα, φωνάζουσα κέλευσε τὴν ἐπιβλασταντα αὐτῆν, καὶ τῷ δρχῶ ἀφελῆσθαι σαδάτωσα.* Joasus contra accitis centurionibus, jubet mulierem arripit, duci-

que intorrentem Cedronis, atque illic poenas luere. Neque enim fas esse, templum veneficæ supplicio pollui. Mandavit etiam, si quis ei conetur ferre suppetias, & ipsum pariter interimere. Illi igitur, quibus hoc demandatum, eductam extra portam mulorum regis, ibi interficiunt. *Josiph.* Sed Annales Sacri occisam in domo Regis dicunt. Ergo verum non est, quod Iosephus ait, pertractam fuisse ad torrentem Cedron, ibique occisam. Fieri tamen potuit, ut cadaver occisæ, in torrentem Cedron projiceretur. *A Lapide.* Huic Athaliæ similis scelere & poena fuit Brunichildis, multorum regum Franciæ mater & avia, quæ decem Reges extinxit, tandemque à Clothario capta & interfecta fuit. *Aimonius. Baronius A. C. lxxiv.*

4 Initio regni observantissimus divini cultus fuit.] Quandiu vixit Iojada 1v Reg. 12. Sic bonus Nero quamdiu Seneca usus est magistro. *Grot.*

5 Magnis sumptibus.] Triplici pecunia. Primum genus erat, quod pii alienigenæ dabant, qui Deum in ambitu templi adoraturi venerant. 1 Reg. 8, 41. Alterum fuit capitatio, quam pendere Israëlita singuli debebant in usus templi, id est, *διδραχμῶν*, Matth. 17, 24. Exod. 30, 13. Tertium, quod sponte conferebant qui vellent. Exod. cap. 25. *ἄρ. 1, 35. ἄρ. 5, 36. 5, 6. Grot.*

6 Adulatione principum depravatus.] 1 Paral. 24. ubi & dicitur quod Zachariam Iojadæ filium interfici curavit. Hic est ille qui periit inter altare & ædem, interprete Hieronymo.

7 Azahel Rex Syriæ.] Scribendum aspirate Hazaël. Nam in fonte *חזאל*. Historia hæc habetur, 1v Reg. 12, 17, 18. *Drus.* Ioseph. 1x, 2. Hic regnum invasit,

intulit: inclinatisque rebus suis, ¹ auro templi pacem redemit. Nec tamen ea potitus est, ² facti invidia ³ à suis ⁴ interfectus, anno imperii quadragesimo. Huic ⁵ *Amassia* filius successit.

¹ LXXXI. At in parte decem tribuum, defuncto Jehu, *Jochas*

fit, Benadado strangulato. Injicit enim faciei agrorantis *ερωμα*, vel ut Josephus ait, *διχθυον Αλφ'εργον*. Tacitus in exitu Tiberii: *Macro intrepidus, opprimi senem injectu multa vestis jubet, defecitque ab limine. Sic Tibevius finivit.*

Quanta autem utriusque, tum Azaëlis, tum, qui antecessit, Benhadadi apud Syros veneratio fuerit, Josephus docet: *Μέχρι νυν αὐτὸς τὸ Ἀ'δερ καὶ Ἀ'ζαήλθ' ὁ μετ' αὐτὸν ἄρξας, ὡς θεοὶ τιμῶν, Αλφ'εὶ τῆς ὀβερροσίας, καὶ τῶν αὐτῶν τῆς οἰκοδομίας, οἷς ἐκτίσθη (αὐτῶν τῶν δαμασκηῶν πόλιν. Πέμπασσι δ' αὐτοὶ καθ' ἐκείνην ἡμέραν ἐπὶ τε πρῆν τῶν βασιλέων καὶ σεμνῶν) τῶν τέτων ἀρχαιοτήτων, ὅσα εἰδότες ὅτι νεώτεροί εἰσι, καὶ ὅσα ἔχουσιν αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς ἐτη χίλια καὶ ἑκατόν.* Quæ verba Josephi lucem faciunt illis Macrobii 1 Saturni, 23. *Assyrii Deo, quem summum maximumque venerantur, Adad nomen dederunt.* Ejus nominis interpretatio significat UNVS. Variæ hæcenus eruditorum de hoc numine & nomine opiniones. Quas omnes apud Vossium 1. de Idol. XXII. & II. VI. videre licet. Nemini tamen in mentem venit, ab Adado Damasci Rege, qui Josepho teste pro Deo cultus, hoc nomen fluxisse. Ac ne quis dubitet, en Sanchoniatho aperte; *Ἀδὰδὸς βασιλεὺς θεῶν;* qui cum Astarte & Jove Demaraonte regnasse dicitur in Phœnicia. Nihil clarius. Adad Rex Phœnicæ, vel Syriæ, *ἀποθεωθεῖς*. Hinc nomen. Significatio unde? Unus enim Syris ΠΙ, Hebræis ΠΝ. Mihi haud dubium est Macrobium similitudine harum vocum fuisse deceptum, & Adad nihil minus, quam unum, significare. *Horn.*

† *Bellum intulit.*] IV Reg. 12. ὄψ. 13. Joseph. 1x, 8. Primo quidem regiones trans Jordanem, nec non Galadricam & Bataneam misere vastavit. Deinde, Gitta primum direpra atque eversa, Hierosolymam adortus est.

1 *Auro templi pacem redemit.*] Joas conterritus, omnes thesauros Dei piorumque Regum exhaustit, & detracta templo donaria misit ad Syrum, pacem redimere & securitatem, ne oppugnatus in extremum rerum suarum discrimen adduceretur. Ille tam ingenti pecunia corruptus, vim exercitus à regia urbe abstinuit. *Joseph.*

2 *Facti invidia.*] Existimat Sulpicius, ob donaria ex templo ablata, interfectum. Sed Scriptura in ultionem Zachariae filii Jojadae, casum asserit. II Paral. 24. 15. Sic Sigon. *Drus. Josephus:* *Νόσω μὲν τοὶ χαλεπῆ ἀεὶ περὶ τὸ ἰώασθ', ἐπιθεμῶν αὐτῶν τῶν φίλων ἔ Ζαχαρίας, οἱ τῶν ἱερέων ἐκδικητές ἰωάδα παιδὸς, ἐπεβέβησαν τῶν βασιλέων, καὶ διεφθάρη ὁ θεὸς αὐτοῦ.* Sed facilis conciliatio. Nam utraque causa ad necem impii Regis multum contulit; quoniam & in suos crudelis, & contra hostem imbellis erat. *Horn.*

3 *Asuis.*] Servis sive aulicis, in quibus Iofachar filius Samaath, & Jozabad filius Somer, IV Reg. 12. ὄψ. 21. Vide quoque II Paral. 24. ὄψ. 26. ubi pro Jozachar legitur Zabada, & pro Somer, Samarith Moabitidis. *Drus.*

4 *Interfectus.*] Et sepultus in civitate David, non in Regum sepulchris, quod ex Paralipomenis notat Josephus. Aliquis ergo illi honos habitus, non summus, quia suprema pars vitæ à recto declinaverat. *Grøt.*

5 *Amassia.*] Prope est ut credam Sulpicium

¹ *Joachas* filius ejus regnavit, ² invisus Deo, malis operibus, ob quæ ³ regnum ejus Syris prædæ fuit, donec ⁴ Dei misericordia depulsis hostibus, pristinum habere statum cœperunt. ⁵ *Joachas* diem functus, *Ioha* filio reliquit regnum. Is ⁶ *Amassia*, regi duarum tribuum civile bellum ⁷ intulit, ⁸ victoriaque potitus, ⁸ multam prædam in regnum suum

picium edidisse *Amessia* sive *Amessias*. Nam ita est in editione τ' σ' : ut etiam apud Eusebium in libris veteribus *Quantum* in aliis *Amassias*, ut in Latina nostra vulgata. *Drus.*

¹ *Joachas*.] Prætulerim *Ioachaz*. Nam sic est in Bibliis Græcis, ιωαχαζ cum z in ultima. *Joachas* se tuetur consuetudine illa qua postrema nominis barbari in s mutatur, ut *Annibal*, *Αννιβας*. *Drus.* Hæc autem est quarta familia quæ tenuit regnum Israël. Regnarunt autem ex familia *Iehu*, quatuor hi, *Joachas*, *Ioas*, *Hieroboam*, & *Zacharias*, quem *Sellum* occidit. *Sigon.*

² *Invisus Deo, malis operibus*.] *IV Regum* cap. XIII. *Iosephus* lib. IX, 9. $\text{Τὸ δὲ πάλαι εἶδ' αὐτὸς μίμητις Ἰσοῦδρου, ἀσπένδου τε ὡς οἱ ἀσπέντου. Ὁ εἶ κἀφρονήσωντες$. Ita enim locus ille *Iosephi* corruptus, legendus est. Sensus est: *Iehu* adhuc aliquam Dei reverentiam, saltem primo regni anno, præ se tulit. At hic statim secutus est *Ieroboamum* filium *Nebat*. *Horn.*

³ *Regnum ejus Syris prædæ fuit*.] *Hujus* copias *Rex* *Syriæ* tantopere attrivit, ut ex numeroso exercitu, non plus quam decem millia peditum, equites quingenti superessent: qua expeditione multas magnas urbes illi ademit. *Ioseph.*

⁴ *Dei misericordia*.] In hac temporum difficultate *Ioazas* ad preces & supplicationes confugit, orans Deum, ut se è manibus *Azaëlis* liberet, nec ab eo subigi patiatur. Deus autem exoratus, eripuit eum è belli periculis, & regio pacem nacta, ad pristinum felicitatis statum, brevi rediit. *Idem.*

⁵ *Joachas diem functus*.] *XVII Regni* anno, *IV Reg. 13. 7. 1. anno xxxix.* quo

regnabat *Ioas* *Rex* *Judæ*, cui *Amassias* successit. *Sigon.*

⁶ *Amassia Regi duarum tribuum civile bellum intulit*.] *Ioseph.* IX, 10. Hoc facere potuit, quia *Amassias* iniit regnum *Judæ*, anno secundo ipsius *Ioæ* regis *Israël*, bellum inferentis. Quamvis *Sulpicius* ante meminit regis *Amassia*, quam *Ioæ* incuntis. De hoc bello *IV Reg. 14. 7. 11*. Ex quo patet Regem *Israël* non bellum intulisse, ut inquit *Sulpicius*, *Amassia*, sed excepisse. *Sigonius*. *Hebræi* censent causam belli fuisse, quod *Amassias* conductos à se milites ex *Israël* contra *Idumæos*, jussu *Propheta* dimiserit, qui indignantes spoliarint regnum *Judæ*. Spolia hæc à *Ioas* & *Israëlitis* bello per *Amassiam* repetita. *Vatablus*. Sed scriptura solam superbiam *Amassia*, ob victoriam *Idumæam*, hujus belli causam facit. Sic & *Ioseph. Abul. Histor. Scholast. Sallianus* & alii.

⁷ *Victoriaque potitus*.] Ipso *Amassia* capto.

⁸ *Multam prædam in regnum suum convertit*.] *Amassia* Regi captivo mortem interminatus est, nisi efficeret, ut *Hierosolymæ*, apertis portis, se cum victore exercitu admitterent. Ea necessitate & vitæ amore adactus, persuasit civibus ut hostem reciperent. At ille, dirutis ad trecentorum cubitorum spatium mœnibus, curru per id interstitium triumphabundus invehctus est, captivum præ se agens *Amassiam*: & hoc modo factus urbis dominus, Dei thesauros abstulit, & quidquid auri vel argenti in regia repertum est, totum asportavit: ac tum demum, dimisso Rege, reversus est *Samariam*. *Ioseph.*